

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 461/2018-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 4. decembra 2018 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] zastúpeného advokátom JUDr. Vladimírom Pochom, Hviezdoslavova 3, Bardejov, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky konaním a rozsudkom Okresného súdu Bardejov sp. zn. 4 C 69/2010 z 28. apríla 2011, rozhodnutím Okresného súdu Bardejov sp. zn. 1 Er 1043/2011 a uznesením Krajského súdu v Prešove sp. zn. 1 Co 265/2013 z 29. januára 2015 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 14. februára 2018 doručená sťažnosť [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej

republiky (ďalej len „ústava“), práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy konaním a rozsudkom Okresného súdu Bardejov (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 4 C 69/2010 z 28. apríla 2011 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“), rozhodnutím okresného súdu sp. zn. 1 Er 1043/2011 (ďalej len „rozhodnutie okresného súdu“) a uznesením Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 1 Co 265/2013 z 29. januára 2015 (ďalej len „uznesenie krajského súdu“).

2. Sťažovateľ v úvode sťažnosti opísal skutkový stav prípadu, z ktorého vyplýva, že žalobkyňa [REDACTED], sa podanou žalobou domáhala pôvodne proti obom žalovaným, a to proti žalovanému v prvom rade, ktorým bola spoločnosť [REDACTED] (ďalej len „žalovaný v prvom rade“), a proti žalovanému v druhom rade, ktorým bol sťažovateľ, zaplata sumy 1 933,68 € s príslušenstvom z titulu náhrady poistného plnenia. Dôvodom bolo, že 9. novembra 2006 sťažovateľ motorovým vozidlom, ktorého vlastníkom a prevádzkovateľom bol žalovaný v prvom rade, zavinił dopravnú nehodu, v dôsledku ktorej vznikla škoda na inom motorovom vozidle. Ďalej uviedol: „Uznesením súdu zo dňa 08.10.2010 č.k. 4C/69/2010 bol žalovanému v druhom rade ustanovený opatrovník pre konanie. Odvolávajúc sa na zápisnicu zo dňa 24.02.2011 za odporcu – žalovaného v druhom rade nebol prítomný jak žalovaný, tak opatrovník, a preto nemal žalovaného kto procesne obhajovať, resp. zastupovať. V právnej veci exekúcie 1Er 1043/2011, Ex 8206/11u vedenej na návrh oprávneného proti povinným v 1 a 2 rade o vymoženie 1 933,68 Eur a trov exekúcie bol podaný návrh povinného v druhom rade na zastavenie exekučného konania. Voči exekúcii 1Er/1043/2011, EX 8206/2011u podal povinný v druhom rade námietky listom zo dňa 27.02.2012, ale Okresný súd Bardejov Uznesením zo dňa 24.07.2013 námietky zamietol, podľa nás v rozpore so zákonom, keďže žalovaný v druhom rade nemohol využiť svoje zákonné právo brániť sa riadnym opravným prostriedkom v základnom konaní a to taktiež z dôvodu, že rozhodnutie súdu 4C 69/2010 zo dňa 28.04.2011 bolo doručené na základe fikcie doručenia súdnej písomnosti.“ Zároveň uviedol prípady, v ktorých by sa podľa jeho názoru mala uplatniť fikcia doručenia písomnosti.

3. Ďalej sťažovateľ namietol, že okresný súd nesprávne posúdil vykonateľnosť podkladového rozhodnutia. Uviedol: „*Postupom súdu účastníkovi konania v druhom rade súd neumožnil konať, čím došlo k porušeniu ústavného práva čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky. Súd prvého stupňa uviedol v prípade zamietnutých námietok, že povinný v druhom rade nevyužil svoje zákonné právo brániť sa riadnym opravným prostriedkom v základnom konaní 4C/69/2010 a že žalovaný v druhom rade namietal skutočnosti, ktoré mal možnosť namietat' v konaní, ktoré predchádzalo vydaniu exekučného titulu. Námiетка právneho zástupcu žalovaného v druhom rade bola oprávnená, pretože predvolanie ani rozsudok neboli doručené všetkým účastníkom konania. Samotná fikcia doručenia by sa mala uplatniť len v prípade ak adresát odmietne prijať listinu bezdôvodne a ak robí obštrukcie ako povinný subjekt.*“ Dodal, že odvolávajúc sa na zákon č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov v znení neskorších predpisov podal žalobu o náhradu škody a uplatnil si aj nemajetkovú ujmu a to z dôvodu, že so sťažovateľom nebolo konané ako s účastníkom konania. Táto žaloba však bola Okresným súdom Bratislava I zamietnutá.

4. V závere podanej sťažnosti sťažovateľ uviedol: „*Právo na spravodlivé prejednanie veci je iba jednou i keď ústrednou zložkou širšieho pojmu práva na spravodlivý proces... K realizácia ústavného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky nestačí iba konanie bez meritórneho rozhodnutia... Odvolávajúc sa na čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky zaručuje právo účastníka, aby jeho vec bola prejednaná verejne a v jeho prítomnosti (skutočnosť bola bez obhajcu, bez opatrovníka a bez prítomnosti žalovaného v druhom rade). Pokiaľ súd nebude pokladať vyššie uvedené skutočnosti nielen o priet'ahoch vo veci, ale predovšetkým porušenie práva na spravodlivý proces a právo na súdnu ochranu čl. 6 Dohovoru v spojení s čl. 46-50 Ústavy Slovenskej republiky, navrhujeme, aby bolo vykonané dokazovanie spisu Okresného súdu v Bardejove sp. zn.: 4C 69/2010.*“

5. V petite sťažnosti sťažovateľ žiadal, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„*I. Základné právo sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], bytom [REDAKOVANÉ] na prerokovanie a rozhodnutie vo veci bez zbytočných priet'ahov upravené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky ako aj vo veci namietaného porušenia*

základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v konaní vedenom na Okresnom súde v Bardejove sp.zn. 4C/69/2010, 1 Er/1043/2011 a Uznesenie Krajského súdu v Prešove 1Co 265/2013 z 29.01.2015 bolo porušené. Zrušuje rozsudok Okresného súdu v Bardejove 4C/69/2010, Rozhodnutie 1Er/1043/2011 a Uznesenie Krajského súdu v Prešove 1Co 265/2013 z 29.01.2015. Súd priznáva sťažovateľovi podľa čl. 127 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky finančné zadosťučinenie vo výške 2 000,- Eur.“

II.

6. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

7. V zmysle čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

8. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto je zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), ktorý vo svojom § 25 ods. 1 uvádza, že ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Počas tohto prerokovania ústavný súd zisťuje, či sťažnosť spĺňa zákonom predpísané náležitosti a či nie sú dôvody na jej odmietnutie.

9. Zákon o ústavnom súde v § 25 ods. 2 uvádza, že návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané

zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

10. Podľa § 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde návrh na začatie konania sa ústavnému súdu podáva písomne. Návrh musí obsahovať, akej veci sa týka, kto ho podáva, prípadne proti komu návrh smeruje, akého rozhodnutia sa navrhovateľ domáha, odôvodnenie návrhu a navrhované dôkazy. Návrh musí podpísať navrhovateľ (navrhovatelia) alebo jeho (ich) zástupca. Podľa § 20 ods. 2 zákona o ústavnom súde k návrhu na začatie konania sa musí pripojiť splnomocnenie na zastupovanie navrhovateľa advokátom, ak tento zákon neustanovuje inak. V splnomocnení sa musí výslovne uviesť, že sa udeľuje na zastupovanie pred ústavným súdom.

11. Podľa § 50 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť okrem všeobecných náležitostí uvedených v § 20 musí obsahovať označenie:

- a) ktoré základné práva alebo slobody sa podľa tvrdenia sťažovateľa porušili,
- b) právoplatného rozhodnutia, opatrenia alebo iného zásahu, ktorým sa porušili základné práva alebo slobody,
- c) proti komu sťažnosť smeruje.

12. Podľa § 50 ods. 2 zákona o ústavnom súde k sťažnosti sa pripojí kópia právoplatného rozhodnutia, opatrenia alebo dôkaz o inom zásahu.

13. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

14. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho vec bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o akomkoľvek

trestnom čine, z ktorého je obvinený. Rozsudok musí byť vyhlásený verejne, ale tlač a verejnosť môžu byť vylúčené buď po dobu celého alebo časti procesu v záujme mravnosti, verejného poriadku alebo národnej bezpečnosti v demokratickej spoločnosti, keď to vyžadujú záujmy maloletých alebo ochrana súkromného života účastníkov alebo, v rozsahu považovanom súdom za úplne nevyhnutný, pokiaľ by vzhľadom na osobitné okolnosti mohla byť verejnosť konania na ujmu záujmom spravodlivosti.

15. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

16. Ústavný súd pripomína, že uplatnenie jeho právomoci je viazané na splnenie viacerých formálnych aj vecných náležitostí návrhu na začatie konania (čl. 127 ods. 1 ústavy, § 20 a § 49 a nasledujúcich zákona o ústavnom súde). V tejto súvislosti už ústavný súd opakovane uviedol, že všeobecné náležitosti návrhu musí spĺňať každý návrh, a to tak náležitosti týkajúce sa formy návrhu, ako aj jeho obsahu. Ústavný súd je potom viazaný návrhom na začatie konania (§ 20 ods. 4 zákona o ústavnom súde). Osobitne to platí v prípadoch, v ktorých osoby požadujúce ochranu svojich základných práv a slobôd sú zastúpené advokátom (III. ÚS 402/2017).

17. Po preskúmaní sťažovateľom doručenej sťažnosti ústavný súd zistil, že predložená sťažnosť neobsahuje okrem splnomocnenia udeleného právnomu zástupcovi žiadne iné prílohy. Sťažovateľ ústavnému súdu nepredložil kópie ním namietaných súdnych rozhodnutí, a to konkrétne rozsudku okresného súdu, rozhodnutia okresného súdu a uznesenia krajského súdu. Namiesto toho len v sťažnosti uviedol: „... navrhujeme, aby bolo vykonané dokazovanie spisu Okresného súdu v Bardejove sp. zn. : 4C 69/2010.“

18. V nadväznosti na uvedené ústavný súd zdôrazňuje, že začatie konania podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je ovládané dispozičnou zásadou, ktorá prenáša procesnú zodpovednosť za podobu, v akej sa mu poskytne ústavno-súdna ochrana, na sťažovateľa. Práve sťažovateľ je povinný predložiť ústavnému súdu tak formálne vybavený návrh

na začatie konania (sťažnosť), na základe ktorého bude ústavný súd pri predbežnom prerokovaní schopný utvoriť si úsudok o (ne)splnení procesných podmienok pre ďalšie konanie o sťažnosti... To znamená, že sťažovateľ je povinný k sťažnosti pripojiť také prílohy, ktoré by slúžili aspoň ako dôkaz existencie zásahu, ktorý má porušovať jeho základné práva a slobody, a proti ktorému sťažnosťou brojí (III. ÚS 502/2016).

19. Zo skutočností uvedených v sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ bol v pôvodnom konaní v procesnom postavení žalovaného, teda bol účastníkom konania. Na základe toho možno konštatovať, že má právo nazerať do predmetných súdnych spisov, ako aj vyžadovať a vyhotovovať si kópie jednotlivých rozhodnutí, vrátane tých, vydaním ktorých namieta porušenie svojich základných práv a slobôd.

20. Ako bolo už uvedené, sťažovateľ k podanej sťažnosti nedoložil kópie ním namietaných rozhodnutí všeobecných súdov, namiesto toho v sťažnosti navrhol ústavnému súdu vykonanie dokazovania príslušného súdneho spisu okresného súdu. Splnenie zákonnej požiadavky navrhnuté v sťažnosti dôkazy však nemôže nachádzať reálne uplatnenie v takej podobe, že sťažovateľ navrhne ústavnému súdu vyžiadať si od orgánov verejnej moci aj dôkazy, ktoré je spôsobilý predložiť sám (inak by sa z § 50 ods. 2 zákona o ústavnom súde stala obsolétna norma). Osobitne to platí v štádiu predbežného prerokovania sťažnosti, ktoré sa dominantne zameriava na splnenie jej procesných podmienok. Už konštatovaná dispozičná zásada si tu vyžaduje maximálnu procesnú aktivitu sťažovateľa a len výnimočne procesnú aktivitu ústavného súdu vyvolanú návrhom sťažovateľa (III. ÚS 502/2016).

21. Podľa § 18 ods. 2 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov advokát je povinný pri výkone advokácie dôsledne využívať všetky právne prostriedky, a takto chrániť a presadzovať práva a záujmy klienta. Tieto povinnosti advokáta vylučujú, aby ústavný súd nahradzoval úkony právnej služby, ktoré je povinný vykonať advokát tak, aby také úkony boli objektívne spôsobilé vyvolať nielen začatie konania, ale aj prijatie sťažnosti na ďalšie konanie, ak sú na to splnené zákonom ustanovené predpoklady. Ústavný súd v tejto súvislosti pripomína, že nedostatky zákonom

predpísaných náležitostí... nie je povinný odstraňovať z úradnej povinnosti. Na taký postup slúži inštitút povinného právneho zastúpenia v konaní pred ústavným súdom a publikovaná judikatúra, z ktorej jednoznačne vyplýva, ako ústavný súd posudzuje nedostatok zákonom predpísaných náležitostí podaní účastníkov konania (IV. ÚS 409/04, IV. ÚS 168/05, III. ÚS 357/2010, III. ÚS 206/2010 a iné) (III. ÚS 213/2017).

22. Sťažovateľ k sťažnosti na potvrdenie svojich tvrdení nepripojil žiaden relevantný dôkaz, ktorý by umožnil ústavnému súdu čo i len posúdenie jej prijateľnosti pri predbežnom prerokovaní. Je nutné konštatovať, že sťažnosť okrem uvedeného nespĺňa ani náležitosti požadované zákonom o ústavnom súde.

23. Keďže došlo k odmietnutiu sťažnosti v celom rozsahu, bolo bez právneho významu rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľa obsiahnutých v petite jeho sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 4. decembra 2018